

PATVIRTINTA

Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės
apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus

2018 m. *kovą 14* d. įsakymu Nr. *2V-46(1.4)*

DARBO SU JAUNIMU GATVĖJE VYKDYMO REKOMENDACIJOS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Darbo su jaunimu gatvėje vykdymo rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos) nustato darbo su jaunimu gatvėje tikslus ir uždavinius, darbo su jaunimu gatvėje principus, darbo su jaunimu gatvėje organizavimo etapus ir procesą, darbo su jaunimu gatvėje vertinimo rodiklius.

2. Darbas su jaunimu gatvėje gali būti finansuojamas iš valstybės, savivaldybių biudžeto lėšų ir (ar) kitų finansavimo šaltinių.

3. Rekomendacijose vartojamos sąvokos:

3.1. **darbas su bendruomene** – darbą su jaunimu gatvėje vykdančios organizacijos kryptinga veikla, kuria siekiama stiprinti gyvenamosios vietos bendruomenės narių bendradarbiavimą, spręsti su jaunais žmonėmis susijusias problemas, apimanti tarpžinybinį ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą, jaunimo interesų atstovavimą, bendrų projektų ir renginių organizavimą, jaunimo iniciatyvų palaikymą ir kt.;

3.2. **darbas su jaunimu gatvėje** – darbo su jaunimu forma, vykdoma ne institucinėje aplinkoje, bet tiesiogiai neformaliose jaunimo susibūrimo vietose (viešosios erdvės, gatvės, parkai, kavinės, sporto aikštynai, klubai ir kt.), bei nukreipta į jaunos žmones, kurie yra nepasiekiami vykdant kitas darbo su jaunimu formas;

3.3. **darbas su jaunimo grupėmis** – darbą su jaunimu gatvėje vykdančios organizacijos kryptinga veikla, kuri padeda stiprinti jaunų žmonių tarpusavio ryšius ir prisideda prie jaunų žmonių ugdymo tikslų įgyvendinimo;

3.4. **darbuotojas, vykdamas darbą su jaunimu gatvėje** – su jaunais žmonėmis neformaliose susibūrimo vietose dirbantis asmuo, skatinantis jaunų žmonių asmeninį ir socialinį tobulėjimą, stiprinantis žmogaus prisitaikymo prie aplinkos gebėjimus bei turintis šiam darbui reikalingą išsilavinimą (socialinio darbo, socialinės pedagogikos, psichologijos studijos) ir kompetenciją;

3.5. **individualus darbas su jaunu žmogumi** – trumpalaikės konsultacijos arba tęstinė pagalba jaunam žmogui įvairiose gyvenimo situacijose, siekiant jį įgalinti spręsti savo asmenines ir socialines problemas;

3.6. **intervizija** – darbo su jaunimu atvejų aptarimas profesionalų grupėje, išlaikant konfidencialumo bei profesinės etikos principus;

3.7. **jaunas žmogus** – asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai);

3.8. **jaunimas** – du ir (ar) daugiau jaunų žmonių;

3.9. **jauni žmonės, leidžiantys laiką gatvėje** – jauni žmonės, kurie dalį laiko leidžia gatvėje;

3.10. **supervizija** – konsultacinė pagalba su jaunimu dirbantiems specialistams, vadovams, komandoms bei organizacijoms, norinčioms tobulėti ir dirbti efektyviau (pavyzdžiui, susidūrus su sudėtingomis situacijomis darbe);

3.11. **tarpsektorinis bendradarbiavimas** – tai valstybės institucijų, visuomenės, nevyriausybių organizacijų, verslo ir žiniasklaidos sektorių bendra veikla, kuria siekiama padėti realizuoti bendrus tikslus;

3.12. **tarpžinybinis bendradarbiavimas** – tai valstybinio, verslo ir nevyriausybinių sektorių bendra veikla, kuria siekiama padėti realizuoti bendrus tikslus;

3.13. kitos Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS

DARBO SU JAUNIMU GATVĖJE TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

4. Darbo su jaunimu gatvėje tikslas – mažinti jaunų žmonių, leidžiančių laiką gatvėje, socialinę atskirtį bei didinti jų galimybes pilnavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

5. Darbo su jaunimu gatvėje uždaviniai:

5.1. užmegzti santykius su sunkumus patiriančiais jaunais žmonėmis, leidžiančiais laiką gatvėje, kuriems reikia pagalbos ir palaikymo, bet kurie neturi galimybės dalyvauti ar nedalyvauja veikiančios organizacijos, dirbančios su jaunimu, veikloje;

5.2. kelti jaunų žmonių, leidžiančių laiką gatvėje, motyvaciją pokyčiams bei kurti tvirtus, pagarbius ir abipusiu pasitikėjimu grįstus santykius tarp jaunimo ir darbuotojo, vykdančio darbą su jaunimu gatvėje;

5.3. padėti jauniems žmonėms, leidžiantiems laiką gatvėje atkurti arba užmegzti ryšius su socialine aplinka, įgalinti juos pasinaudoti paslaugomis;

5.4. stiprinti jaunų žmonių, leidžiančių laiką gatvėje, asmeninius ir tarpasmeninius, bendravimo gebėjimus jų aplinkoje;

5.5. suteikti informaciją, organizuoti ir įgyvendinti veiklas, kurias vykdant didinamas jaunų žmonių sąmoningumas nusikalstamo elgesio, tabako, alkoholio, narkotinių ar kitų psichotropinių medžiagų vartojimo klausimais;

5.6. tarpininkauti tarp jaunų žmonių, leidžiančių laiką gatvėje, ir institucijų (organizacijų), atstovauti jaunų žmonių, leidžiančių laiką gatvėje, interesams, sprendžiant klausimus, kurie susiję su jų gyvenimo kokybės gerinimu.

III SKYRIUS

DARBO SU JAUNIMU GATVĖJE ELEMENTAI

6. Darbo su jaunimu gatvėje elementai:

6.1. pasiekiamumas – darbo su jaunimu gatvėje komanda turi apibrėžti savo veiklos teritorijos ribas. Darbuotojai, vykdantys darbą su jaunimu gatvėje, turi būti įvairiais būdais pasiekiami jauniems žmonėms savo veiklos teritorijos ribose;

6.2. abipusė pagarba – darbuotojai, vykdantys darbą su jaunimu gatvėje, turi gerbti jaunų žmonių pasirinktą gyvenimo būdą, kuris gali skirtis nuo jų asmeninių vertybių. Darbuotojai, vykdantys darbą su jaunimu gatvėje, turi jausti savo kompetencijos ribas ir gebėti pasitraukti iš situacijų, kurios žeidžia jų orumą;

6.3. poreikius atitinkanti pagalba – darbuotojai, vykdantys darbą su jaunimu gatvėje, informuoja jauną žmogų, leidžiantį laiką gatvėje, apie medicinines, socialines, psichologines ar

kitokios pagalbos galimybes, tačiau pagalba gali būti teikiama tik paties jauno žmogus apsisprendimo principu;

6.4. konfidencialumas – su pagalbos, kurią suteikia darbuotojai, vykdančios darbą su jaunimu gatvėje, teikimu susijusi bei asmeninė informacija, kuria pasidalija jauni žmonės, yra neviešinama, neperduodama kitoms institucijoms bei tretiesiems asmenims be jauno žmogaus sutikimo;

6.5. savanoriškumas – visi darbo su jaunimu gatvėje veiklos metu teikiami pasiūlymai (įskaitant ir bendravimą su darbuotoju, vykdančiu darbą su jaunimu gatvėje) yra paremti jaunų žmonių savanoriškumu, t. y. laisvo apsisprendimo principu;

6.6. aktyvus įsitraukimas – tai jaunų žmonių įsitraukimas į bendrą jaunų žmonių ir darbuotojų, vykdančių darbą su jaunimu gatvėje, sprendimų priėmimą. Aktyvus jauno žmogaus įsitraukimas yra darbo su jaunimu gatvėje būdas ir darbo rezultatas;

6.7. orientavimasis į jauno žmogaus poreikius – vykdančios darbą su jaunimu gatvėje orientuojamasi į jaunų žmonių poreikius, jų gyvenimo situaciją ir sąlygas, sprendžiami tie klausimai, kurie domina jauną žmogų ir yra jam svarbūs;

6.8. bendradarbiavimas – darbuotojas, vykdančios darbą su jaunimu gatvėje, skatina bendradarbiavimą tarp įstaigų, organizacijų, valstybės ir savivaldybių institucijų bei įsitraukia į jau egzistuojantį tarpsektorinį arba tarpžinybinį bendradarbiavimą;

6.9. santykio kūrimas – vykdančios darbą su jaunimu gatvėje, kuriami pasitikėjimu grįsti santykiai tarp darbuotojo, vykdančio darbą su jaunimu gatvėje, ir jauno žmogaus. Darbuotojo, vykdančio darbą su jaunimu gatvėje, užduotis yra užmegzti santykį su jaunu žmogumi, orientuojantis į jauno žmogaus kasdienybę.

IV SKYRIUS

DARBO SU JAUNIMU GATVĖJE ORGANIZAVIMAS

7. Darbą su jaunimu gatvėje gali vykdyti su jaunimu dirbančios organizacijos, kurios turi daugiau nei 1 metų patirtį, dirbant su socialinę atskirtį patiriančiu jaunimu, ir bendradarbiaujančios su socialiniais partneriais (bendradarbiavimo santykiai turi būti apibrėžti sutartimis), pvz., seniūnijų socialiniais darbuotojais, gyvenamosios vietos bendruomenėmis, nakvynės namais, atviraisiais jaunimo centrais, medicinos įstaigomis, globos namais, policija ir kitais juridiniais asmenimis ar organizacijomis, veikiančiomis darbo su jaunimu srityje.

8. Darbą su jaunimu gatvėje vykdančios organizacijos turi turėti darbuotojų, vykdančių darbą su jaunimu gatvėje, komandą (-as), kurioje (-iose) turi dirbti ne mažiau nei 2 darbuotojai, dirbantys ne mažiau kaip pusę viso darbo laiko, skirto darbui su jaunimu gatvėje vykdyti.

9. Darbuotojai, vykdančios darbą su jaunimu gatvėje, turi turėti darbo su socialinę atskirtį patiriančiu jaunimu patirties, o siekiant specifinių darbo su jaunimu gatvėje tikslų darbuotojų, vykdančių darbą su jaunimu gatvėje, komandą gali papildyti medicinos, teisės, sociologijos sričių išsilavinimą turintys specialistai.

10. Rekomenduojama, kad darbo su jaunimu gatvėje komandą sudarytų skirtingų lyčių atstovai, vykdančios darbą su jaunimu gatvėje.

11. Organizacija, vykdančios darbą su jaunimu gatvėje, turi ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę organizuoti komandos, dirbančios darbą su jaunimu gatvėje, susirinkimus.

12. Organizacija, vykdančios darbą su jaunimu gatvėje, turi vykdyti intervizijas, sudaryti galimybes darbuotojams, vykdančioms darbą su jaunimu gatvėje, gauti individualias ar komandinės supervizijas ir sudaryti palankias sąlygas nuolatiniam mokymuisi.

13. Darbas su jaunimu gatvėje turi būti vykdomas laikantis šių pagrindinių etapų:

13.1. teorinio ir praktinio aplinkos tyrinėjimo etapas. Šis etapas skirtas susipažinti su konkrečios teritorijos, kurioje planuojama dirbti su jaunimu gatvėje, istorija, socialiniu, ekonominiu ir kultūriniu kontekstu;

13.2. jaunų žmonių situacijos tyrimas. Šis etapas skirtas fiziškai susipažinti su vietovės aplinka, kultūra, atskirti jaunimo grupes, išsiaiškinti, koks yra vyraujantis bendravimas tarp jaunų žmonių, pasižymėti jaunų žmonių susibūrimo ir padidintos rizikos vietas, įvardyti, koku laiku jauni žmonės renkasi konkrečiose vietose;

13.3. prisistatymo ir darbuotojo atpažinimo etapas. Šis etapas skirtas susipažinti su kuo daugiau jaunų žmonių ir paaiškinti jiems darbuotojo, vykdančio darbą su jaunimu gatvėje, užduotis;

13.4. santykio stiprinimo etapas. Šis etapas skirtas sukurti abipusiu pasitikėjimu grįstus santykius tarp jauno žmogaus ir darbuotojo, vykdančio darbą su jaunimu gatvėje;

13.5. palaikymo ir intervencijos etapas. Šis etapas skirtas tikslingam veikimui su jaunimo grupėmis: skatinti dialogą tarp jaunimo ir gyvenamosios vietos bendruomenių, vykdyti intensyvių individualų darbą su jaunu žmogumi;

13.6. proceso užbaigimo etapas. Šis etapas skirtas užbaigti Rekomendacijų 13.1–13.5 papunkčiuose pradėtus procesus, atlikti įvykdytos veiklos įvertinimą, keičiantis darbuotojams – padėti naujam darbuotojui adaptuotis.

14. Darbas su jaunimu gatvėje vykdomas remiantis trimis darbo formomis, kurios gali būti įgyvendinamos atskirai ar derinant jas tarpusavyje:

- 14.1. individualus darbas su jaunimu;
- 14.2. darbas su jaunimo grupėmis;
- 14.3. darbas su bendruomene.

V SKYRIUS

DARBO SU JAUNIMU GATVĖJE VYKDYMO VERTINIMAS

15. Darbas su jaunimu gatvėje turi būti vykdomas pagal darbo su jaunimu gatvėje veiklos planą (Rekomendacijų priedas), kuriame yra nurodyti metiniai prioritetai, remiantis Rekomendacijų 13 punkte nurodytais etapais. Darbą su jaunimu gatvėje vykdanči organizacija turi pasirengti metinį veiklos planą pagal Rekomendacijų priede pateiktą formą ir jį suderinti su finansavimą skyrusiu subjektu.

16. Metiniame veiklos plane turi būti įtraukti šie kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai:

15.1. unikalių jaunų žmonių (jaunas žmogus, neskaičiuojant, kiek kartų jis dalyvavo veiklose), su kuriais palaikomas reguliarus kontaktas (du ir daugiau kartų per veiklos plano įgyvendinimo laikotarpį), skaičius;

15.2. naujai užmegztų kontaktų skaičius;

15.3. veiklų, nukreiptų į darbą su individualiais atvejais, skaičius ir siekiami rezultatai;

15.4. darbo su jaunimo grupėmis skaičius ir siekiami rezultatai;

15.5. darbo su bendruomene skaičius ir siekiami rezultatai;

15.6. valandų, kurias darbuotojai, vykdančys darbą su jaunimu gatvėje, praleidžia gatvėje, skaičius (ne mažiau kaip 6 valandos per savaitę, vidutiniškai 32 valandos per mėnesį);

15.7. veiklų, darbuotojams, vykdančioms darbą su jaunimu gatvėje, siekiant įsitraukti į vietos tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą, skaičius;

15.8. sudarytos sąlygos į veiklas įsitraukti atskirtį savo socialinėje aplinkoje patiriantiems ar mažiau galimybių turintiems jauniems žmonėms, skatinant jų socialinę integraciją.

16. Rodiklių pasiekimas matuojamas remiantis šiais kriterijais:

- 16.1. išsamumo – rodikliai turi būti išsamūs, aiškiai aprašytas jų skaičiavimo būdas;
 - 16.2. konkretumo – rodikliai turi būti kiekybiniai ir kokybiniai;
 - 16.3. nuoseklumo – visi siejami rodikliai turi atitikti veiklos plano veiklas bei iškeltus metinius prioritetus.
-

Darbo su jaunimu gatvėje vykdymo
rekomendacijų priedas

(Pavyzdinė forma)

DARBO SU JAUNIMU GATVĖJE VEIKLOS PLANAS

201__ m. _____ mėn.

Darbo su jaunimu gatvėje tikslas – mažinti jaunų žmonių, leidžiančių laiką gatvėje, socialinę atskirtį bei didinti jų galimybes pilnavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

Uždavinys, pasirinktas pagal Darbo su jaunimu gatvėje vykdymo rekomendacijų 5 p.

Uždavinio kokybiniai rezultatai

Kriterijus

Veiklų, nukreiptų į darbą su individualiais atvejais, siejami rezultatai

Reikšmė

Kriterijus

Unikalių jaunų žmonių (jaunas žmogus, neskaičiuojant, kiek kartų jis dalyvavo veiklose), su kuriais palaikomas reguliarus kontaktas (du ir daugiau kartų per veiklos plano įgyvendinimo laikotarpį), skaičius

Reikšmė

Uždavinio kiekybiniai rezultatai

Naujai užmegztų kontaktų skaičius

Darbo su jaunimo grupėmis siejami rezultatai

Veiklų, nukreiptų į darbą su individualiais atvejais, skaičius

Darbo su jaunimo grupėmis skaičius

Darbo su bendruomene siekiami rezultatai	Darbo su bendruomene skaičius					
Sudarytos sąlygos į veiklas įsitraukti atskirtį savo socialinėje aplinkoje patiriantiems ar mažiau galimybių turintiems jauniems žmonėms, skatinant jų socialinę integraciją	Valandų, kurias darbuotojai, vykdantys darbą su jaunimu gatvėje, praleidžia gatvėje (ne mažiau kaip 6 valandos per savaitę, vidutiniškai 32 valandos per mėnesį) skaičius					
Veiklų, darbuotojams, vykdančioms darbą su jaunu gatvėje, siekiant įsitraukti į vietos tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą, skaičius	Veiklų, darbuotojams, vykdančioms darbą su jaunu gatvėje, siekiant įsitraukti į vietos tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą, skaičius					
Kita	Kita					
Veiklos, naudojami metodai, lėšų pritraukimas ir panaudojimas ketvirčiais, lėšos (Eur) (aiškiai sumneruokite ir aprašykite veiklas, įgyvendinančias uždavinį)						
Veikla	Metodai	Lėšos				
			Ketvirtis	I	II	III
			☐	☐	☐	☐
			☐	☐	☐	☐
			☐	☐	☐	☐
			☐	☐	☐	☐